

– Avrupa Birliği Maddi Hukuku –
1. Ders:
Avrupa Bütünleşmesinin Tarihsel Gelişimi:
Derinleşme & Genişleme

PROF. DR. İLKE GÖÇMEN

ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ

AVRUPA BİRLİĞİ HUKUKU ANABİLİM DALI

JEAN MONNET CHAIR

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Disclaimer: The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1

1

Avrupa Bütünleşmesi

Avrupa bütünleşmesi, tarihsel gelişim açısından, iki ana eksende ilerler:

Derinleşme

- Öz olarak, Birlik düzeyindeki «konu» sayısının artışı ve kurumsal yapının reformu olarak ifade edilebilir.

Genişleme

- Öz olarak, Birlik «üye devletlerinin» sayısının artışı olarak ifade edilebilir.

2

2

Derinleşme: Öz

Temel Yapılar

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (AKÇT) (1952 – 2002) (Kömür ve Çelik)
- Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu (AAET) (1958) (Atom Enerjisi)
- Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) (1958) (Ekonominin Geneli: Ortak Pazar)
- Avrupa Birliği (AB) (1993) (Ekonomik ve Parasal Birlik + ODGP + Aİİ)

Temel Yapılardaki Değişiklikler

- Avrupa Tek Senedi (ATS) (1987)
- Maastricht (AB) Antlaşması (1993)
- Amsterdam Antlaşması (1999)
- Nice Antlaşması (2003)
- Lizbon Antlaşması (2009)

3

3

Genişleme: Öz

Kuranlar:

- Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg

Katılanlar:

- 1973: Birleşik Krallık, İrlanda ve Danimarka
- 1981: Yunanistan
- 1986: Portekiz ve İspanya
- 1995: Avusturya, İsveç ve Finlandiya
- 2004: Çekya, Estonya, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya
- 2007: Bulgaristan ve Romanya
- 2013: Hırvatistan

Ayrılan:

- 2020: Birleşik Krallık

4

4

AKÇT Antlaşması'na Giden Yol

II. Dünya Savaşı sonrası iki önemli gelişme yaşanmıştır.

(1) Avrupa'daki siyasi eğilim değişmiştir:

- Ulus devlet, milliyetçilik v & Federal Avrupa düşüncesi ^

2) ABD ile Sovyetler Birliği "Soğuk Savaş" içine girmiştir.

- Avrupa, 1945 yılında *Yalta*'da yapılan bir toplantı ile ortasından "demir perde" ile "etki alanları"na ayrılmıştır.

5

5

AKÇT Antlaşması'na (1951'e) Giden Yol

Bu gelişmeler neticesinde, Avrupa bütünleşmesine dönük hazırlık sayılabilecek, üç Avrupa kurumu ortaya çıkmıştır:

Ekonomik Açıdan: Avrupa Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (1948)

Askeri (Savunma) Açıdan: Batı Avrupa Birliği (1948-1954)

Siyasi Açıdan: Avrupa Konseyi (1949)

6

6

AKÇT Antlaşması'na (1951'e) Giden Yol

Fransa Dışişleri Bakanı *Robert Schuman*'ın Bildirisi (9 Mayıs 1950)

"... Avrupa, tek seferde veya tek bir plana göre yapılamaz. Avrupa, öncelikle *de facto* (fiilen) dayanışma yaratacak *somut kazanımlar aracılığıyla* inşa edilecektir. ...

Fransız Hükümeti, Fransız-Alman kömür ve çelik üretiminin bütünüyle, *Avrupa'nın diğer ülkelerinin katılımına açık* bir organizasyon çerçevesi içindeki, ortak bir Yüksek Otoriteye bırakılmasını önerir. ...

Böyle bir güçlü üretim biriminin kuruluşu, ... [üyesi devletlerin] *ekonomik birleşiminin gerçek temelini* oluşturacaktır.

7

7

AKÇT Antlaşması'na (1951'e) Giden Yol

Temel üretimin birleştirilmesi ve *kararları Fransa'yı, Almanya'yı ve diğer üye ülkeleri bağlayacak* yeni bir Yüksek Otoritenin kuruluşu aracılığıyla, bu öneri, barışın korunması için vazgeçilmez olan bir *Avrupa federasyonunun ilk somut temelini* gerçekleştirilmesini beraberinde getirecektir. ...

... Fransız Hükümeti, ... *müzakereleri* açmaya hazırdır. ... [ilgili] ana ilkeler ve taahhütler, devletler arasında *imzalanacak bir antlaşmanın* konusunu oluşturacak ve o devletlerin parlamentolarına *onay* için sunulacaktır. ..."

8

8

AKÇT Antlaşması'na (1951'e) Giden Yol

Nihai Hedef

- Avrupa Federasyonu

Yöntem

- **Aşamalı ekonomik bütünleşme:** Önce tek bir sektör, kömür ve çelik, birleştirilecek; bu, diğer alanlardaki ekonomik birleşimin önünü açacak ve ekonomik birlik, zaman içinde aşamalı olarak tesis edilecektir.
- **Ulusüstü bütünleşme:** Kurulacak organizasyon; kömür ve çelik üstünde söz sahibi kılınacak, ortak kurumlar aracılığıyla karar alacak ve aldığı kararlar üyesi tüm devletleri bağlayacaktır.
- **Hukuki bütünleşme:** Devletler, aralarında müzakere ettikten sonra imzalayıp onaya tâbi tutacakları antlaşmalar aracılığıyla bütünleşme sürecini ilerletecektir.

9

9

Bütünleşme Projesi, Kendisinden Öncesinden Ne Şekilde Ayrılmaktadır?

Ulusal Sistem

- devletlerin (mutlak) *egemenliği* üstüne kuruludur.

Uluslararası Sistem

- Devletler kendi aralarında *işbirliği* yaptıkça gelişmiştir.
- Devletlerin *egemen eşitliği* ilkesi üstüne kuruludur.

Ulusüstü Sistem

- Devletler kendi aralarında *bütünleşmek* istediğinde ortaya çıkmıştır.
- Bir yapıya devletlerin egemenlikten gelen *yetkilerinin devredilmesi* ve devredilen yetkinin *ortak yapı* eliyle kullanılması fikri üstüne kuruludur.

10

10

AKÇT Antlaşması (1951)

AKÇT-A: (imza-1951, yürürlük-1952, sona erme-2002)

Ortak Piyasa: Kömür ve Çelik

Ortak Kurumlar:

- Yüksek Otorite (Karar Alma)
- Konsey (Hükümet Eylemlerini Uyumlaştırma)
- Ortak Asamble (Denetim)
- Adalet Divanı (Hukuka Riayeti Sağlama)

11

11

AET ve AAET Antlaşmaları'na (1957'ye) Giden Yol

Ulusüstü model, «savunma» ve «siyasi birlik» için kullanılmak istenmiş, ancak başarısız olunmuştur.

Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşması (i-1952)

- Esas mesele: Batı Almanya, kendi ordusuna sahip olmalı mı?

Avrupa Siyasi Topluluğu Antlaşması (t-1953)

- Fransa, 1954 yılında Avrupa Savunma Topluluğu Antlaşması'nı onaylamayı reddedince her iki Antlaşma da çıkmaza girmiştir.

12

12

AET Antlaşması (1957)

AET-A ve AAET-A (imza-1957, yürürlük-1958)

Ortak Amaçlar (AET, özellikle):

- Gümrük birliği kurmak
- Ortak pazar kurmak
- Ortak tarım politikası başlatmak
- Ortak taşımacılık politikası başlatmak
- Ortak pazardaki rekabeti sağlamak...

13

13

AET Antlaşması (1957)

Ortak Kurumlar:

- Komisyon (Karar Önerme)
- Konsey (Karar Alma)
- Ortak Asamble (Denetim)
- Adalet Divanı (Hukuka Riayeti Sağlama)

14

14

AKÇT, AET, AAET: Üç Topluluk – Ortak Kurumlar

AKÇT, AET ve AAET, üç farklı tüzel kişilik olsa da «kurumlar» zaman içinde birleştirilmiştir.

1958: Asamble (Parlamento) ve Adalet Divanı

1965: Komisyon ve Konsey

15

15

ATS'ye (1987'ye) Giden Yol

AET'nin kuruluşundan sonra, ana hatlarıyla, şunlar olmuştur:

İçsel (Topluluk içindeki) Gelişmeler

Dışsal (Topluluk dışındaki) Gelişmeler

Genişleme

16

16

ATS'ye (1987'ye) Giden Yol

İçsel (Topluluk içindeki) Gelişmeler (Özellikle)

- Ortak Pazar, 12 yıl içinde kurulacak idiye de özellikle norm koyma sürecindeki tıkanıklıklar nedeniyle kurulamamıştır.

Dışsal (Topluluk dışındaki) Gelişmeler (Özellikle)

- Ekonomik ve Parasal Birlik planı (1970)
- Avrupa Siyasi İşbirliği mekanizması (1970) (Dış ve Güvenlik Politikası)
- TREVI grubu (1975) (Adalet ve İçişleri Politikaları)

17

17

ATS (1987)

ATS: (imza-1986, yürürlük-1987)

Kurumsal Değişiklikler (Özellikle)

- Avrupa Parlamentosu → (1979 – genel seçimler) «işbirliği usulü»
- Konsey → Nitelikli oy çokluğu (daha çok politika alanı yönünden)

Maddi Değişiklikler (Özellikle)

- İç pazar, 1992 yılının sonu için hedeflenmiştir.
- Avrupa Siyasi İşbirliği tanınmıştır.
- Yeni konular eklenmiştir: Ör: Çevre, sosyal politika...

18

18

Maastricht Antlaşması'na (1992'ye) Giden Yol

ATS'yi takiben, ana hatlarıyla, şu gelişmeler yaşanmıştır:

Ekonomik gelişmeler

- İç pazar büyük ölçüde tamamlanmıştır.
- Ekonomik ve parasal birlik için zemin hazırlanmıştır.

19

19

Maastricht Antlaşması'na (1992'ye) Giden Yol

ATS'yi takiben, ana hatlarıyla, şu gelişmeler yaşanmıştır:

Siyasi gelişmeler

- Soğuk Savaş sona ermiştir.
- İki *Almanya*, yani Doğu Almanya ve Batı Almanya birleşmiştir.
- Orta ve Doğu Avrupa devletleri yüzlerini AET'ye dönmeye başlamıştır.

20

20

Maastricht Antlaşması (1992)

Maastricht (AB) Antlaşması (imza-1992, yürürlük-1993)

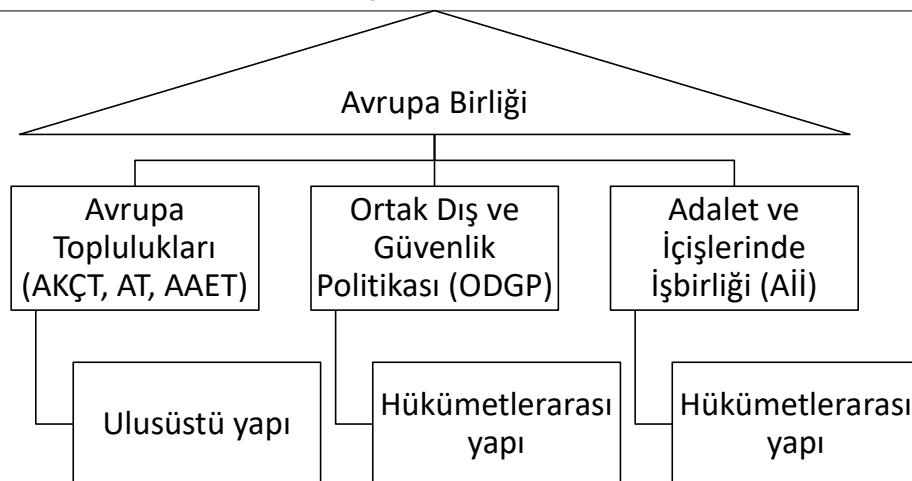
AB kurulmuştur.

- Tek kurumsal çerçeve
- Üç sütunlu yapı

21

21

Maastricht Antlaşması – AB

22

22

Ulusüstü Yapı vs Hükümetlerarası Yapı

Yetki

- Ulusüstü Yapı: Devletler belirli yetkileri üst yapıya *devreder*, üst yapı bu yetkileri kurumları aracılığıyla kullanır.
- Hükümetlerarası Yapı: Yetki devri yoktur veya netlik taşımamaktadır.

Tasarruf türleri

- Ulusüstü Yapı: Üst yapının tasarruflarının hukuki etkileri bellidir.
- Hükümetlerarası Yapı: Üst yapının tasarruflarının hukuki etkileri hemen hemen belirsizdir.

23

23

Ulusüstü Yapı vs Hükümetlerarası Yapı

Karar alma

- Ulusüstü Yapı: Üst yapı genellikle oybirliği dışındaki bir çoğunluk ile karar almaktadır.
- Hükümetlerarası Yapı: Üst yapı genellikle oybirliği ile karar almaktadır.

Yargısal koruma

- Ulusüstü Yapı: Üst yapı daimi mahkemesi aracılığıyla kapsamındaki konular ile ilgili yoruma ve uygulamaya ilişkin uyuşmazlıkları kendi içinde çözmektedir.
- Hükümetlerarası Yapı: Daimi mahkemenin yargı yetkisi hemen hemen yoktur.

24

24

Maastricht Antlaşması – AET-A

AET-A, kurumsal ve maddi açıdan değiştirilmiştir.

Kurumsal Değişiklikler (Özellikle)

- Avrupa Ekonomik Topluluğu artık Avrupa Topluluğu adını almıştır.
- Yeni kurum / organlar: Sayıştay, Avrupa Merkez Bankası ...
- Avrupa Parlamentosu → «ortak karar usulü»
- Konsey → Nitelikli oy çokluğu (daha çok politika alanı yönünden)

Maddi Değişiklikler (Özellikle)

- Ekonomik ve Parasal Birlik → Yeni hedef
- Birlik Vatandaşlığı
- Yeni konular: Ör: kültür, tüketicinin korunması...

25

25

Amsterdam Antlaşması'na (1997'ye) Giden Yol

Maastricht Antlaşması'nı takiben, genişleme ve derinleşme temalı gelişmeler yaşanmıştır.

Genişleme Temalı gelişmeler

- AB, yeni üye devletler kabul etmiştir.
- Orta ve Doğu Avrupa devletleri yüzlerini AB'ye dönmüştür.

26

26

Amsterdam Antlaşması'na (1997'ye) Giden Yol

Derinleşme Temalı gelişmeler

- AB'ye yönelik, daha çok demokrasi talebi gelmeye başlamıştır.
Zira:
  - Ekonomik ve parasal birlik gibi üst düzey bir bütünleşme hedefi mevcuttur.
  - AB ile birlikte, siyasi birliğe dönük sayılabilecek, Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) ve Adalet ve İçişlerinde İşbirliği (Aİİ) konuları bütünleşmeye dahil edilmiştir.

27

27

Amsterdam Antlaşması (1997)

Amsterdam Antlaşması (imza-1997, yürürlük-1999)

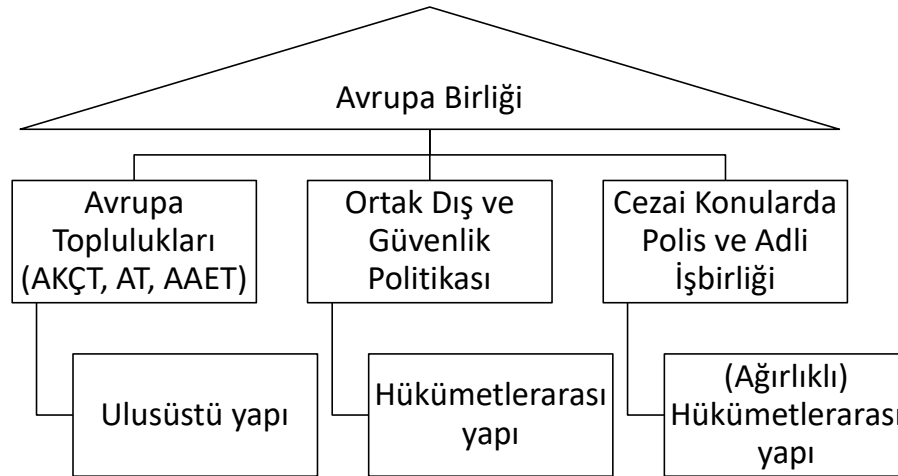
AB-A ile ilgili değişiklikler (özellikle)

- AB'nin ilkeleri kurucu antlaşmaya işlenmiştir.
  - AB, "özgürlük, demokrasi, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü" ilkeleri üzerine kuruludur.
- Yakın işbirliği getirilmiştir.

28

28

Amsterdam Antlaşması – AB

29

29

Amsterdam Antlaşması – AT-A

AT-A, kurumsal ve maddi açıdan değiştirilmiştir.

Kurumsal Değişiklikler (Özellikle)

- Avrupa Parlamentosu → «ortak karar usulü» (daha çok politika alanı yönünden)
- Konsey → Nitelikli oy çokluğu (daha çok politika alanı yönünden)

Maddi Değişiklikler (Özellikle)

- Yeni konular: Ör: ayrımcılıkla mücadele, vize, iltica, göç...

30

30

Nice Antlaşması'na (2001'e) Giden Yol

Amsterdam Antlaşması'nı takiben, genişleme temalı gelişmeler yaşanırken bir de AB Temel Haklar Şartı (ABTHŞ) kabul edilmiştir.

- ABTHŞ → Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyon 2000'de ilan etmiştir.
- Aynı anda ve çok sayıdaki devletin üye devlet olarak kabulü ihtimali oldukça artmıştır.

31

31

Nice Antlaşması (2001)

Nice Antlaşması (imza-2001, yürürlük-2003)

Özellikle, AT-A ile ilgili kurumsal değişiklikler getirmiştir:

- Avrupa Parlamentosu → Oluşumu & «ortak karar usulü» (daha çok politika alanı yönünden)
- Konsey → Nitelikli oy çokluğu (daha çok politika alanı yönünden)
- Komisyon → Oluşumu
- Adalet Divanı & İlk Derece Mahkemesi / Adli Paneller kurma ihtimali

32

32

Lizbon Antlaşması'na (2007'ye) Giden Yol

Nice Antlaşması'nı takiben iki aşamalı bir süreç yaşanmıştır:

Avrupa Anayasal Antlaşması (yürürlüğe girememiştir...)

Lizbon Antlaşması

33

33

Avrupa Anayasal Antlaşması'na (2004'e) Giden Yol

Maddi açıdan ana sorular

- AB'deki yetkinin daha iyi dağılımı ve tanımı
- AB'nin tasarruflarının basitleştirilmesi
- AB'de daha çok demokrasi, şeffaflık ve etkililik
- Avrupa vatandaşları için bir Anayasa'ya doğru

Usuli açıdan

- İlk kez, önce bir Konvansiyon kurulacak, daha sonra bir Hükümetler Arası Konferans toplanacaktır.
- Konvansiyon → (esas olarak) %51 ulusal parlamenterler, %14 Avrupa Parlamentosu üyeleri, %25 ulusal hükümet temsilcileri

34

34

Avrupa Anayasal Antlaşması (2004)

Avrupa Anayasal Antlaşması (imza-2004)

- Fransa ve Hollanda, referandum ile reddetmiştir. (2005)

35

35

Lizbon Antlaşması'na (2007'ye) Giden Yol

2005 yılı Brüksel Zirvesi:

- Anayasal Antlaşma yönünden "düşünme dönemi" öngörülmüştür.

2006 yılı Brüksel Zirvesi:

- (Ara tespit) Anayasal Antlaşma: 15 onay, 2 onaylamama, 8 devam eden onay süreci...
- "Düşünme dönemi" uzatılmıştır.

2007 yılı (Dönem Başkanı) Almanya rapor hazırlamıştır.

36

36

Lizbon Antlaşması'na (2007'ye) Giden Yol

2007 yılı Brüksel Zirvesi:

- Reform Antlaşması yapılsın.
- Somut hukuki reformlar mümkün olduğunca muhafaza edilsin.
- “Avrupa için Anayasa” konseptinden uzaklaşsın.

37

37

Lizbon Antlaşması (2007)

Lizbon Antlaşması (imza-2007, yürürlük-2009)

Genel değişiklikler şöyle belirtilebilir.

- AB'nin yapısı
  - AB, Avrupa Topluluğu (AT) yerine geçerek tek tüzel kişilik olmuştur.
  - Sütunlu yapı sona ermiştir. (Ortak Dış ve Güvenlik Politikası (ODGP) > özel statü...)
- AB'nin Hedefleri:
  - ... «Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı» sunmak ...

38

38

Lizbon Antlaşması

AB'nin kurumları ile ilgili değişiklikler şöyle belirtilebilir:

- Avrupa Parlamentosu → «olağan yasama usulü» (daha çok politika alanı yönünden)
- Konsey → Nitelikli oy çokluğu (yeniden hesaplama) & (daha çok politika alanı yönünden)
- Komisyon → Oluşumu (kural, 2/3 ÜD, halen her ÜD)
- AB Adalet Divanı: Yargı yetkisi genişlemiştir.

39

39

Derinleşme: Lizbon Antlaşması'na Kadarki Özet

Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) (1958)

- Gümrük Birliği + Ortak Pazar kurmak

Avrupa Tek Senedi değişikliği (1987)

- AET açısından: ~~Ortak Pazar~~ > İç Pazar kurmak

Maastricht (Avrupa Birliği) Antlaşması ve değişikliği (1993)

- A(E)T açısından: + Ekonomik ve Parasal Birlik kurmak
- AB: Avrupa Toplulukları (ulusüstü) + ODGP (hükümetlerarası) + Aİİ (hükümetlerarası)

Lizbon Antlaşması değişikliği (2009)

- AB AT'nin yerine geçmiştir.
- AB: + Özgürlük, Güvenlik Adalet Alanı kurmak (ulusüstü) + ODGP (hükümetlerarası)

40

40

Lizbon Antlaşması Sonrası

AB, Lizbon Antlaşması sonrası -anayasal etkileri de olan- birtakım sınamalar ile karşı karşıya kalmıştır:

- Ekonomik kriz (~2008 ve devamı)
- Hukukun üstünlüğü krizi (~2014 ve devamı)
- Göç krizi (~2015 ve devamı)
- Brexit krizi (~2016 ve devamı)
- Covid-19 pandemisi krizi (~2020 ve devamı)

41

41

Ekonomik Kriz

Ekonomik Kriz (~2008 ve devamı)

- Ülke borcu krizi (*sovereign debt crises*): Borcu ödeyememe durumu
- Banka krizi (*banking crises*): Örneğin konut fiyatlarındaki düşüş nedeniyle banka varlıklarının değerinde düşüş, bunun sonucu ödeme veya likidite sorunları

Sonuç

- İlgili üye devletler, «sıkı koşulluluk» altında* diğer üye devletlerden mali yardım aldı / almak zorunda kaldı.
  - *Tasarruf tedbirleri / kemer sıkma tedbirleri (*austerity measures*) söz konusuydu.
- Ekonomik ve Parasal Birlik gereği gibi kurgulanmış mı?

42

42

Hukukun Üstünlüğü Krizi

Hukukun Üstünlüğü Krizi (~2014 ve devamı)

- Öz olarak, AB, diğerlerinin yanında, hukukun üstünlüğü* değeri üstüne kuruludur. (ABA md. 2)
  - AB'nin değerleri hem üyelik için ön koşuldur (ABA md. 49) hem üyelik süresince devamı beklenmektedir (ABA md. 7).
- (Özellikle) Macaristan'da ve Polonya'da, *bağımsız bir yargı sistemine sahip olmakla ilgili sorun bulunmaktadır.

Sonuç

- Avrupa bütünleşmesi projesinin felsefesinin bir parçası olan «Avrupa değerleri» / «hukukun üstünlüğü» yara almıştır.

43

43

Göç Krizi

Göç Krizi (~2015 ve devamı)

- Özellikle 2015 yılından itibaren pek çok göçmen, düzensiz olarak, AB'ye yönelmiştir.
- AB uluslararası koruma (iltica) sistemi bununla başa çıkmakta zorlanmıştır.

Sonuç

- Avrupa bütünleşmesi projesinin felsefesinin bir parçası olan «dayanışma ilkesi» & «farklılık içinde birlik» yara almıştır.

44

44

Brexit Krizi:
(BK Başbakanları: Cameron, May,
Johnson)

Brexit Krizi (~2016 ve devamı)

- Birleşik Krallık 30 Ocak 2021 tarihinde AB'den ayrılmıştır.

Sonuç

- Avrupa bütünleşmesi projesi felsefesinin bir parçası olan «geri dönülemez bir entegrasyon süreci» & «gittikçe daha yakınlaşan bir Birlik kurmak» yara almıştır.

45

45

Covid-19 Pandemisi Krizi

Covid-19 Pandemisi Krizi (~2020 ve devamı)

- Pandemi, başta sağlık, serbest dolaşım ve makro-ekonomik politikaları etkilemiştir.

Sonuç

- AB yetkisi ölçüsünde reaksiyon vermeye çalışmıştır.
- Özellikle 2.364,3 milyar Avro pandemi sonrası toparlanma için ayrılmıştır.*
- İç Pazar ve Schengen Alanı (Özgürlük, Güvenlik ve Adalet Alanı) gereği gibi idare edilebildi mi?

*<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/coronavirus/covid-19-economy/>

46

46

Reform Çabaları

Birinci Değişken: Tüm & İstekli üye devletler
İkinci Değişken: Tüm & Seçili politika alanları

Avrupa'nın Geleceği Hakkında Beyaz Kitap (Komisyon, 1 Mart 2017)

- (1) *Aynen devam (Carrying On)*: AB pozitif reform gündemini yerine getirmeye odaklanır.
- (2) *Yalnızca tek Pazar (Nothing but the Single Market)*: AB tek pazarı git gide yeniden merkezine alır.
- (3) *Daha çok yapmak isteyenler yapar (Those Who Want More Do More)*: AB istekli üye devletlerin spesifik alanlarda birlikte hareket etmelerine imkan tanır.
- (4) *Daha azı daha etkin yapmak (Doing Less More Efficiently)*: AB, diğer politika alanlarında daha az, seçili politika alanlarında daha çok ve hızlı yerine getirmeye odaklanır.
- (5) *Birlikte daha çok yapmak (Doing Much More Together)*: Üye devletler tüm politika alanlarında birlikte daha çok yapmaya karar verir.

47

47

Reform Çabaları

Avrupa'nın Geleceği Konferansı (2020 – 2022)

- Avrupa Parlamentosu, Komisyon, Konsey başlatmıştır.
- İsteyen herkes, Avrupa'nın geleceği ile ilgili fikrini paylaşmıştır, bu arka planda bir dizi görüşme & tartışma gerçekleştirilmiştir.
- <https://futureu.europa.eu/>

48

48

Reform Çabaları

49

49

Derinleşme: Güncel

Temel Yapılar

- AB
- (AAET)

Temel Yapılardaki Son Değişiklik

- Lizbon Antlaşması (2009)

50

50

Genişleme: Güncel

Üye Devletler:

- Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda, Belçika, Lüksemburg, Birleşik Krallık, İrlanda, Danimarka, Yunanistan, Portekiz, İspanya, Avusturya, İsveç, Finlandiya, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Kıbrıs, Litvanya, Letonya, Macaristan, Malta, Polonya, Slovakya, Slovenya, Bulgaristan, Romanya ve Hırvatistan

Aday Devletler

- Türkiye (1999), Kuzey Makedonya (2005), Karadağ (2010), Sırbistan (2012) ve Arnavutluk (2014)
- [+ Ukrayna, Moldova, Gürcistan ???]

Potansiyel Aday Devletler

- Bosna & Hersek ve Kosova

Ayrılan Devlet

- Birleşik Krallık (2020)